NODYN BRIFFIO AR YR ECONOMI YMWELD YNG NGWYNEDD AC ERYRI

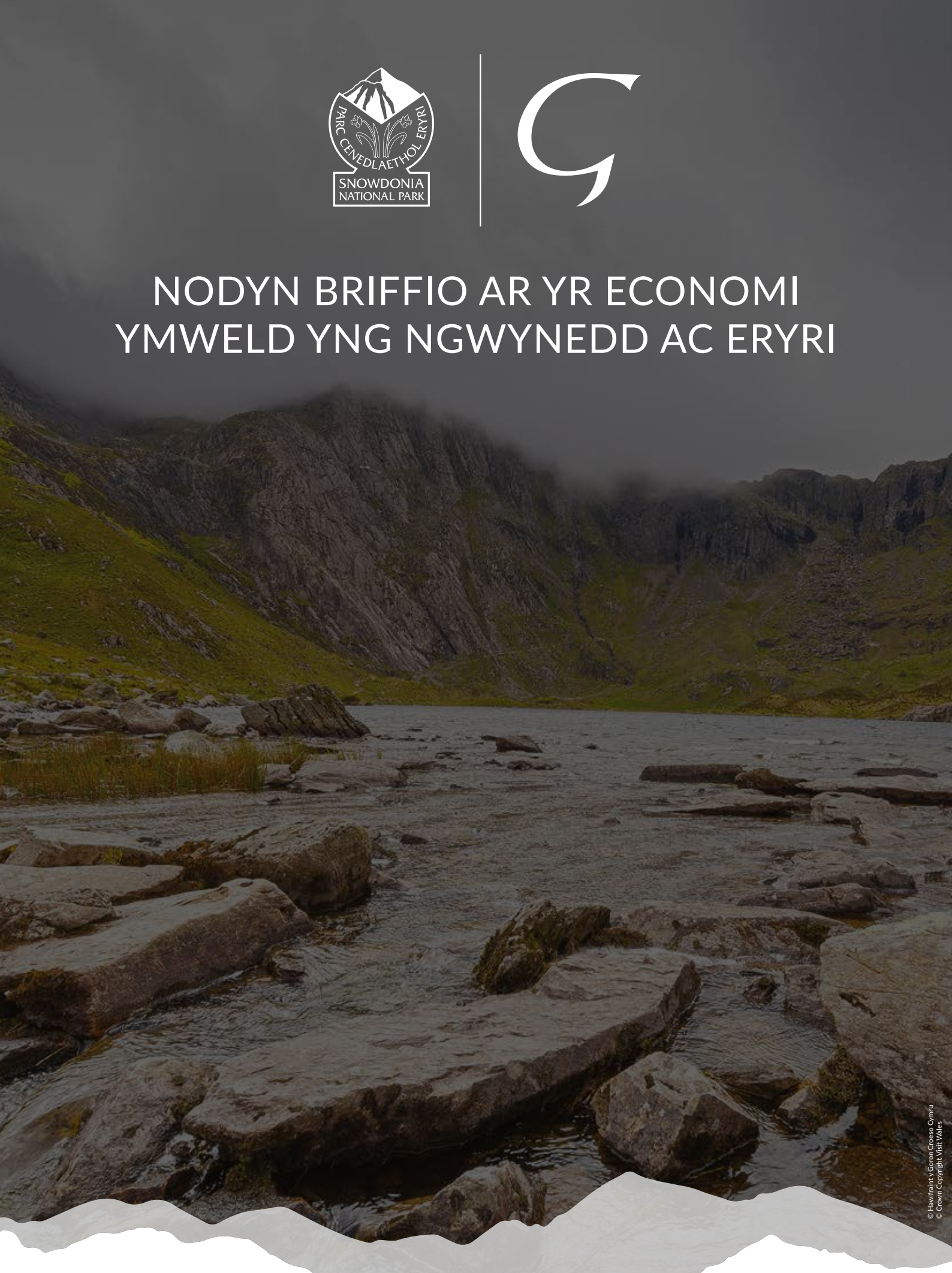

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

1. Beth sy'n cael ei drafod?

- Mae Cyngor Gwynedd ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn adolygu eu blaenoriaethau a'u cynlluniau ar gyfer yr economi ymweld yn yr ardal.
- Cychwynnodd adolygiad o'r Cynllun Rheolaeth Cyrchfan yn 2018 gyda chyfres o weithdai ar gyfer y sector twristiaeth a chynrychiolwyr cymunedau.
- Yn sgil Covid-19 bu pwysau eithriadol ar gymunedau ar draws Gwynedd ac Eryri gyda nifer ymwelwyr di-gynsail a'r ardal. Mae'r cyfnod hwn wedi amlygu rhai materion y mae angen ymateb iddynt er mwyn cefnogi economi ymweld **cynaliadwy** yn yr ardal.
- Ym mis Tachwedd 2021 fe arwyddodd Gyngor Gwynedd ac Awdurdod y Parc Cenedlaethol Gytundeb o Ddealltwriaeth. Amcan y Cytundeb o Ddealltwriaeth yw *cydweithio'n effeithiol ac effeithlon mewn partneriaeth i wireddu Gweledigaeth ac Egwyddorion Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035 i warchod a hyrwyddo gwerthoedd arbennig yr ardal.*

2. Beth ydi economi ymweld cynaliadwy?

- Mae Sefydliad Twristiaeth y Byd y Cenhedloedd Unedig (UNWTO) yn diffinio twristiaeth cynaliadwy fel:
- *"Twristiaeth sy'n cymryd llawn ystyriaeth o'i effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol presennol ac i'r dyfodol, gan ymateb i anghenion ymwelwyr, y diwydiant, yr amgylchedd a chymunedau lleol".*
- Mae gan yr UNWTO dri piler sy'n diffinio twristiaeth cynaliadwy:
  1. Defnydd gorau o adnoddau amgylcheddol sy'n ran allweddol o ddatblygiad twristiaeth
  2. Parchu hynodrwydd cymdeithasol-ddiwylliannol cymunedau
  3. Sicrhau gweithgaredd economaidd cynaliadwy a hir-dymor a buddion cymdeithasol-economaidd i bawb
- Mae Cyngor Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri wedi ystyried diffiniad y UNWTO a'i addasu i'r ardal hon. Trwy ddatblygu egwyddorion economi ymweld cynaliadwy newydd i Wynedd ac ardal Parc Cenedlaethol Eryri, bwriedir mynd i'r afael â rhai o brif bryderon rhai o'n cymunedau a hybu cydbwysedd cynaliadwy ar gyfer y dyfodol.
- Yn draddodiadol mae gwerth twristiaeth i'r ardal wedi ei fesur ar sail ei werth i'r economi, nifer y swyddi yn y sector a nifer y cwmnïau / atyniadau. Er bod y gwerth yma wedi dangos cynnydd dros y ddegawd ddiwethaf, mae angen mesur effaith twristiaeth mewn dull mwy cytbwys sy'n ystyried ei effaith ar gymunedau, yr amgylchedd ein iaith a'n diwylliant lleol.

3. Pam ein bod angen gweithredu rŵan?

- Mae Cynllun Eryri yn adnabod yr angen am Gynllun Twristiaeth Cynaliadwy.
- Mae dyletswydd arnom i warchod cymunedau, amgylchedd a diwylliant yr ardal.
- Mae Cynllun Gwynedd yn blaenoriaethu cynllun i sicrhau bod busnesau a chymunedau Gwynedd yn elwa o'r ymwelwyr sy'n dod i'r ardal a datblygu Cynllun Adfywio i Wynedd.
- Mae Cynllun Rheoli Safle Treftadaeth y Byd Tirlun Llechi Gogledd Orllewin Cymru'n adnabod yr angen i ddatblygu cynllun i reoli ymwelwyr a'r ardal.
- Mae Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Penllyn a'r Sarnau yn rhoi blaenoriaeth i reoli twristiaeth yn gynaliadwy.
- Amlygodd adolygiad Cynllun Rheoli Cyrchfan Gwynedd gyfleon a bygythiadau newydd i'r dyfodol sydd angen ymateb iddynt.
- Amlygodd Covid yr angen i ymateb mewn ffordd cynaliadwy ar gyfer y dyfodol er mwyn gwarchod rhinweddau arbennig yr ardal a'n cymunedau.
- Mae cyfleon cydweithio newydd yn codi a chyfle i ddysgu o brofiadau ardaloedd eraill.
- Mae data yn amlygu'r angen i gael cydbwysedd gwell yn yr economi ymweld ac o fewn yr economi'n gyffredinol yn ardal Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri.

4. Beth ydi'r ystadegau twristiaeth yn yr ardal*?

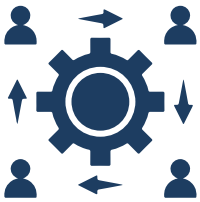

Gweithlu Cyfartalog mewn blwyddyn:

18,244

Nifer Darparwyr awyr agored:

100

Nifer Atyniadau:

200

Nifer ymwelwyr 2019:

7.8m

Gwerth i'r Economi 2019:

£1.35bn

Boddhad cwsmer

80%**

Diwrnodau aros 2019:

23.93m

Nosweithiau aros 2019:

20.10m

*Ffigyrau Adolygiad STEAM 2019

** Adolygiad ymwelwyr Croeso Cymru – Cyngor Gwynedd Beaufort Research 2019

5. Beth yw'r prif faterion sy'n codi yn yr ardal?

- Pwysau ar ardaloedd gwledig a gwasanaethau cyhoeddus e.e. meysydd parcio, biniau, ffyrdd, ayyb.
- Covid wedi creu tensiynau mewn rhai ardaloedd gyda niferoedd ymweld digynsail.
- Lefelau cyflogau a chyflogaeth tymhorol o fewn y sector twristiaeth.
- Diffyg amrywiaeth yn yr economi wledig a gor-ddibyniaeth posib ar dwristiaeth
- Teimladau negyddol o fewn i rai cymunedau ac ardaloedd, ond gall bod cyfleon os gweithredir yn wahanol.
- Effaith posib ar yr iaith a chymunedau a'r amgylchedd.
- Angen Mesuryddion gwell i fesur unrhyw effeithiau negyddol a chadarnhaol.
- Cyfle i blethu Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy i ddatblygiad Cynlluniau Adfywio Ardal ar draws Gwynedd.

6. Beth yw ymateb Cyngor Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri?

Mae'r Cyngor a'r Parc yn datblygu Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035 gyda'r weledigaeth ganlynol:

Economi ymweld er budd a lles pobl, amgylchedd, iaith a diwylliant Gwynedd ac Eryri

Mae'r ddau gorff wedi ail-ddiffinio diffiniad y UNWTO ac wedi cytuno ar yr Egwyddorion Economi Ymweld Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri:

1. Dathlu, Parchu a Gwarchod ein Cymunedau, Iaith, Diwylliant a Threftadaeth
2. Cynnal a Pharchu ein Hamgylchedd
3. Sicrhau bod cymunedau Gwynedd ac Eryri'n cael mwy o fantais nac anfantais

Mae is-egwyddorion hefyd wedi eu datblygu i lywio blaenoriaethau'r dyfodol:

Dathlu, Parchu a Gwarchod ein Cymunedau, Iaith, Diwylliant a Threftadaeth

- Economi ymweld ym mherchnogaeth ein cymunedau gyda phwyslais ar falchder bro
- Economi ymweld sy'n arweinydd mewn Treftadaeth, Iaith, Diwylliant ac Awyr Agored

Cynnal a Pharchu ein Hamgylchedd

- Economi ymweld sy'n parchu ein hamgylchedd naturiol ac adeiledig ac yn ystyried goblygiadau datblygiadau'r economi ymweld a'r ein hamgylchedd heddiw ac i'r dyfodol
- Economi ymweld sy'n arweinydd mewn datblygiadau ac isadeiledd cynaliadwy a charbon isel.

Sicrhau bod y manteision i gymunedau Gwynedd yn fwy nac unrhyw anfanteision

- Economi ymweld sy'n sicrhau bod isadeiledd ac adnoddau'n cyfrannu at lesiant y gymuned trwy'r flwyddyn
- Economi ymweld sy'n ffynnu er lles pobl a busnesau Gwynedd ac sy'n cynnig cyfleon cyflogaeth o ansawdd i bobl leol trwy'r flwyddyn
- Economi ymweld sy'n hyrwyddo perchnogaeth leol, yn cefnogi cadwyni cyflenwi a chynnyrch lleol

7. Beth yw'r farn hyd yma?

Mae Nifer o weithdai wedi eu cynnal i weld sut fyddai Economi Ymweld Cynaliadwy'n edrych yng Ngwynedd ac Eryri. Mae'r prif negeseuon wedi eu crynhoi isod:

Beth ydy'r prif heriau a chyfleoedd er mwyn cyrraedd economi ymweld cynaliadwy yn y dyfodol?

Her Adnoddau	Cyfle i Ymestyn y tymor	Iaith, Diwylliant, treftadaeth – cyfle i ddod a buddion i gymunedau. Her eu diogelu.
Cyfle i addysgu a datblygu sgiliau ymysg pobl leol – creu gyrfa	Her gormodedd mewn rhai ardaloedd.	Cyfle i gael cydbwysedd os yn gweithredu'n gynaliadwy. Cyfle i gymunedau
Heriau Newid Hinsawdd	Her a Chyfle i gydlynu partneriaid	Cyfleon i'r trydydd sector a chymunedau
Cyfle / her newid polisïau Cynllunio a chartrefi i bobl leol	Cyfle i ledaenu pobl o ardaloedd sy'n rhy brysur	Peidio cosbi cymunedau trwy e.e. fesurau parcio ychwanegol
Angen addysgu ymwelwyr am rinweddau arbennig yr ardal	Cyfle i reoli ymwelwyr yn hytrach na marchnata'r ardal	Cyfle i gael gwell isadeiledd e.e. trafnidiaeth / toiledau / biniau ayb i bawb.

Pa bolisïau / gweithgareddau sydd angen eu datblygu a blaenoriaethu?

Polisi i ddod a buddion twristiaeth i gymunedau	Gefeillio cymunedau gydag atyniadau	Angen polisïau i ddatblygu trafnidiaeth gynaliadwy o refeniw twristiaeth
Hybu defnydd o iaith, diwylliant a hanes yr ardal	Safle Treftadaeth Byd	Marchnata cyrchfan cyfrifol ac ymweliad cyfrifol
Hyfforddiant i ddatblygu gyrfa yn y maes	Polisïau cynllunio sy'n cefnogi cymunedau lleol a rheoli ail-gartrefi / airbnb	Rheoli Cartrefi Modur
Angen codi treth ar ymwelwyr i'r ardal	Arian treth twristiaeth i gefnogi cymunedau ac isadeiledd	Angen datblygu cynllun rheolaeth cyrchfan a sefydlu partneriaeth / corff atebol
Angen sicrhau bod yr cynaliadwyedd yn ganolog i bopeth – iaith, diwylliant, amgylchedd, treftadaeth a chymuned		

Pa bartneriaid sydd angen bod yn trafod?

Angen llais cryf i gymunedau	Mentrau cymdeithasol	Cyrff diogelwch mynydd / môr ayb
Cyrff cenedlaethol e.e. Ramblers	Angen i ysgolion ac addysg fod yn ran o hyn	Pwysig bod hyn yn cynnwys pawb – cyhoeddus, cymunedol, preifat
Angen i gwmnïau lleol gael cyfleon cadwyni cyflenwi	Angen arweinyddiaeth glir a chorff cynrychioladwy.	Pencampwyr i hybu'r economi ymweld

8. Beth ydi'r camau nesaf?

Ionawr a Chwefror 2022	Sesiynau ymgynghori pellach
Mawrth 2022	Cymeradwyo Cynllun Strategol
Ebrill – Mehefin 2022	Datblygu mesuryddion newydd Datblygu Cynllun Gweithredu Economi Ymweld Cynaliadwy
Gorffennaf 2022	Lansio

9. Gwybodaeth bellach?

www.visitsnowdonia.info/cy/economi-ymweld-cynaliadwy-gwynedd-ac-eryri-2035

10. Beth all ddod allan o'r Cynllun?

- O ddatblygu Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy a Chynllun Gweithredu gobeithir creu ymateb ar y cyd er mwyn cael y gorau i gymunedau, busnesau a rhinweddau arbennig Gwynedd ac Eryri o ymwelwyr yn y dyfodol.
- Bydd datblygu mesuryddion newydd i fesur effaith twristiaeth yn ein caniatáu i weld mewn ffordd llawer mwy effeithiol effaith yr economi ymweld ar gymunedau a rhinweddau arbennig yr ardal ac ymateb i hynny.
- Bydd y Cynllun yn dylanwadu ar bolisïau eraill Cyngor Gwynedd, Parc Cenedlaethol Eryri a phartneriaid yn y maes cynllunio, rheoli cyrchfan, rheoli'r amgylchedd, hyfforddiant a sgiliau, adfywio ayb.
- Bydd Cynllun Strategol a Chynllun Gweithredu wedi ei flaenoriaethu yn agor drysau at arian Llywodraethau Prydain a Chymru a chronfeydd ariannu eraill.